
Manual d'instruccions de l'Enquesta de salut de Catalunya 2018

Direcció o Coordinació:

Equip ESCA del Departament de Salut   Antonia Medina, Anna Mompart, Anna Schiaffino

Redactors del document

Susana López, Antonia Medina, Anna Schiaffino

Suport tècnic i metodològic

Idescat	Miquel Delgado
Universitat de Barcelona	Manuela Alcañiz i Montserrat Guillén
IPSOS Consulting	Maria Ángeles Martínez, Òscar Miquel, Equip de treball de camp (responsable d'equip, supervisió, persones enquestadores, etc.)
Control de qualitat extern	Susana López León

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 de Creative Commons.

La llicència es pot consultar a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

Edita:

Direcció General de Planificació en Salut

Edició:

Barcelona, maig 2019

Assessorament lingüístic:

Secció de Planificació Lingüística del Departament de Salut

Sumari

1	Introducció.....	4
2	Tipus de qüestionaris.....	4
3	Comentaris a les preguntes dels qüestionaris del primer semestre de 2018 (onada 16)	5
3.1	Qüestionari bàsic.....	5
3.1.1	Problemes de salut.....	5
3.1.2	Visites a professionals de la salut	7
3.1.3	Consum de medicaments.....	8
3.2	Mòduls complementaris.....	9
3.2.1	Incontinència urinària	9
4	Comentaris a les preguntes dels qüestionaris del segon semestre de 2018 (onada 17).....	9
4.1	Qüestionari bàsic.....	9
4.2	Mòduls complementaris.....	9
4.2.1	Incontinència urinària	9
4.2.2	Projecte Obertament	9
4.2.2.1	Campanya Obertament (CO1, CO2, CO7-CO10)	11
4.2.2.2	Contacte amb persones amb trastorn mental (CO3)	12
4.2.2.3	Actitud cap a la malaltia mental i intenció de conducta (CO4).....	12
4.2.2.4	Discriminació percebuda (CO5)	13

1 Introducció

Aquest document conté instruccions adreçades al personal enquestador per a la realització de l'Enquesta de salut de Catalunya (ESCA) de l'any 2018.

Les instruccions de la panoràmica completa del qüestionari es poden consultar en els documents Manual d'instruccions de l'Enquesta de salut de Catalunya anteriors a l'any 2018 (2017 i anteriors). Aquí només s'enumeren les especificitats de les dues onades realitzades l'any 2018 (onades 16 i 17).

2 Tipus de qüestionaris

L'ESCA es fa a partir d'un qüestionari de tipus precodificat i estructurat, assistit per ordinador (CAPI), en tres versions, atenent a l'edat i característiques de les persones a entrevistar, en català i en castellà. El qüestionari bàsic i complementaris emprats a l'ESCA 2018 contenen els àmbits i apartats temàtics següents:

Taula 1. Preguntes del qüestionari bàsic de l'ESCA 2018, per apartats temàtics

Àmbits temàtics	Població 15 anys i més		Població de 0-14 anys	
	General	Indirecte		
Sexe i data de naixement	1 i 2	1 i 2 A, B i C	Sexe i data de naixement Context familiar (I)	1 i 2 M2 i M3 A, B i C
Mòdul mínim de salut	37, 41, 48_a i 48_b	37, 41, 48_a i 48_b	Mòdul mínim de salut	37, 41, 48_a i 48_b
Morbiditat crònica	42_Na, 42_Nb i 42_Nc	42_Na, 42_Nb i 42_Nc	Morbiditat crònica	M30N_a, M30N_b i M30N_c
Discapacitats i autonomia personal	50, 53	50, 53, D	Discapacitats	50, 52_b
Suport social	OSS1-OSS3	-	Qualitat de vida	M28 i M29
Salut mental	PHQ8	-	Salut mental	M31
Benestar mental	BP1	-		
Cobertura sanitària	34-36	34 i 35	Cobertura sanitària	34-36
Visites a professionals de la salut	87N	87N	Visites a professionals de la salut	87N
Atenció d'urgències i hospitalitzacions	104-106	104-106	Atenció d'urgències i hospitalitzacions	104-106
Consum de medicaments	MD1 i MD2	MD1 i MD2	Consum de medicaments	MD1 i MD2
Pràctiques preventives	61 i 62 CC1-CC6 63-66, 66_bis 109, 109_bis	-		
Pes, alçada i son	38 i 39, 108	38 i 39, 108	Pes, alçada i son	38 i 39, 108
Activitat física	IPAQ1-IPAQ7	-	Activitat física	M35 120 i 121
Mobilitat	MOB1	-	Mobilitat Activitats de lleure	122 MOB2_a, MOB3_a, MOB2_b, MOB3_b M36 i M37
Alimentació	PREDI_1- PREDI_14	-	Alimentació	M32 PREDI_3 i PREDI_4, 68 M33 i M34
Tabac	81 i 82 Tb2_17 Tb6 Tb11 i Tb12 83-86	-	Exposició al fum del tabac	84-86

Àmbits temàtics	Població 15 anys i més		Població de 0-14 anys	
	General	Indirecte		
Alcohol	76-80	-	Elements de seguretat en el transport	M53-M58
Context familiar i dades sociodemogràfiques	3-13 15-22 RESI 110 i 111 23-26 112-115 27-31 31_bis 32 116	3-13 15-22 RESI 110 i 111 23-26 112-115 27-31 31_bis 32 116	Context familiar (II) i dades sociodemogràfiques	3-7, 15-17, RESI M4 i M5 M6-M7 / M17-M18 M6_b / M17_b M8-M10 / M19-M21 M40 / M46 M11-M12 / M22-M23 M41 / M47 M13-M16 / M24-M27 M42-M45 / M48-M51 27-31, 31_bis, 32, 116
Privació material	PM1-PM5	PM1-PM5	Privació material	PM1-PM5
Fitxa d'observacions	200, 202, 205-210, P210_b, 211, 213-217, 219	200, 202, 205-210, P210_b, 211, 213-217, 219	Fitxa d'observacions	200, 202, 205-210, P210_b, 211, 213-217, 219

* Els números no són correlatius perquè es manté la numeració del primer cicle de l'ESCA.

Taula 2. Àmbits temàtics dels mòduls complementaris de l'ESCA 2018

Onada (any i semestre)	Mòdul complementari
16 (2018-1)	<ul style="list-style-type: none"> Incontinència urinària (IU_1 i IU_2)
17 (2018-2)	<ul style="list-style-type: none"> Incontinència urinària (IU_1 i IU_2) Projecte Obertament (mòdul sencer)

3 Comentaris a les preguntes dels qüestionaris del primer semestre de 2018 (onada 16)

El primer semestre de 2018, el qüestionari bàsic modifica les llistes de problemes de salut, professionals de la salut i medicaments. El mòdul complementari només incorpora dues preguntes en relació amb la incontinència urinària d'adults.

Concretament, el qüestionari de l'onada 16 té els canvis següents:

3.1 Qüestionari bàsic

3.1.1 Problemes de salut

A la pregunta sobre **Problemes de salut**, hi ha dos ítems que es despleguen en anys alternatius. Són els següents:

- Altres malalties reumàtiques i de l'aparell locomotor
- Altres trastorns mentals

Durant tot l'any 2018, la llista de problemes de salut desplega l'ítem sobre trastorns mentals i l'any 2019 li correspon a les malalties reumàtiques i de l'aparell locomotor, i així alternativament els anys següents.

Problemes de salut	
Pregunta	42N
Qüestionari	Qüestionari general d'adults Qüestionari indirecte d'adults
Onades (anys)	16 i 17 (2018), 20 i 21 (2020), 24 i 25 (2022).....etc.
<p>Lista de problemes de salut:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Pressió alta 2 Colesterol elevat 3 Diabetis (sucre a la sang) 4 Al·lèrgies cròniques 5 Asma 6 Bronquitis crònica i/o emfisema (MPOC) 7 Migranya o mals de cap freqüents 8 Mal d'esquena crònic cervical 9 Mal d'esquena crònic lumbar o dorsal 10 Malalties reumàtiques i de l'aparell locomotor (diferents a les anteriors) 11 Incontinència urinària (pèrdues involuntàries d'orina) 12 Depressió 13 Ansietat 14_1 Anorèxia 14_2 Bulímia 14_3 Trastorn bipolar 14_4 Esquizofrènia 14_6 Addiccions (inclou addicció al joc, ordinadors, mòbils, substàncies, etc.) 14_7 Un altre trastorn mental. Especifiqueu-lo ► 15 Ictus (embòlia/atac de feridura) 16 Infart de miocardi (atac de cor) 17 Altres malalties del cor (angina de pit, etc.) 18 Tumors malignes o càncer 19 Insuficiència renal (problemes de ronyó) 20 Cirrosi, disfunció hepàtica (problemes de fetge) 21 Un altre problema de salut. Especifiqueu-lo ► 	
Problemes de salut	
Pregunta	M30N
Qüestionari	Qüestionari indirecte de menors
Onades (anys)	Sempre
<p>Lista de problemes de salut:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Diabetis (sucre a la sang) 2. Al·lèrgies cròniques 3. Asma 4. Restrenyiment crònic 5. Tumors malignes o càncer 6. Bronquitis de repetició 7. Otitis de repetició 8. Infeccions urinàries de repetició 9. Retard de creixement 10. Epilèpsia 11. Algun tipus de malformació congènita 12. Trastorn de la conducta, hiperactivitat, dèficit d'atenció, etc. 13. Algun trastorn o retard mental 14. Convulsions febrils 15. Enuresi (pèrdues d'orina durant la nit) (només nens i nenes de 6 a 10 anys) 16. Incontinència urinària diürna (pèrdues d'orina durant el dia) (només nens i nenes de 4 a 7 anys) 17. Problemes crònics de pell 18 Un altre problema de salut. Especifiqueu-lo ► 	

3.1.2 Visites a professionals de la salut

La pregunta anterior a aquesta constava d'una llista més llarga de professionals de la salut. A partir d'aquesta onada 16 es redueix i es demana per 14 professionals de la salut:

Visites a professionals de la salut	
Pregunta	87N
Qüestionari	Qüestionari general d'adults Qüestionari indirecte d'adults
<p>En els <u>darrers 12 mesos</u>, ha consultat o visitat, per motius de salut, professionals de l'àmbit de la .....? <i>Llegiu les opcions de resposta.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Farmàcia 2. Fisioteràpia 3. Infermeria 4. Logopèdia 5. Medicina: Medicina de família / Pediatria 6. Medicina: Especialista (per exemple: cardiologia, ginecologia, psiquiatria, etc.) 7. Nutrició i/o dietètica 8. Odontologia, higiene dental i/o protètica dental 9. Òptica i/o optometria 10. Podologia 11. Psicologia i/o psicoteràpia 12. Teràpia ocupacional 13. Treball social 14. Altres (osteopatia, homeopatia, acupuntura, etc.). Especifiqueu-lo ► 	
Visites a professionals de la salut	
Pregunta	87N
Qüestionari	Qüestionari indirecte de menors
<p>En els darrers 12 mesos, ... [NOM] ha consultat o visitat, per motius de salut, professionals de l'àmbit de .....? <i>Llegiu les opcions de resposta.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Farmàcia 2. Fisioteràpia 3. Infermeria 4. Logopèdia 5. Medicina: Medicina de família / Pediatria 6. Medicina: Especialista (per exemple: cardiologia, ginecologia, psiquiatria, etc.) 7. Nutrició i/o dietètica 8. Odontologia, higiene dental i/o protètica dental 9. Òptica i/o optometria 10. Podologia 11. Psicologia i/o psicoteràpia ~~12. Teràpia ocupacional*~~ 13. Treball social 14. Altres (osteopatia, homeopatia, acupuntura, etc.). Especifiqueu-lo ► 	
<p>*S'elimina perquè no procedeix preguntar als menors per aquest professional.</p>	

3.1.3 Consum de medicaments

La pregunta sobre consum de medicaments anterior (llista de medicaments) s'elimina i es substitueix per les dues preguntes següents:

Consum de medicaments	
Preguntes	MD1 i MD2
Qüestionari	Qüestionari general d'adults Qüestionari indirecte d'adults
<p style="text-align: center;">Consum de medicaments</p> <p style="text-align: center;"><i>Per a totes les persones entrevistades</i></p> <p>MD1. En els darrers 15 dies, ha pres algun medicament PRESCRIT per un/a metge/essa?</p> <p>1. ☐ Sí 2. ☐ No 9. ☐ No contesta (No llegiu)</p> <p><i>Inclou:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> medicaments prescrits (amb recepta) per un/a metge/essa medicaments que es van prescriure en el passat per un/a metge/essa i, recentment, la persona entrevistada no ha visitat el/la metge/essa per renovar la recepta medicaments a base d'herbes, medicaments homeopàtics o suplementes dietètics (com ara vitamines, minerals o tònic), pin anticonceptives utilitzades per a propòsits diferents a l'anticoncepció, i hormones (que no sigui per contracepció) <p><i>Exclou:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> per a les dones, les píndoles anticonceptives o hormones utilitzades únicament per a contracepció tots els medicaments no prescrits per un/a metge/essa <hr/> <p>MD2. En els darrers 15 dies, ha pres algun medicament NO PRESCRIT per algun metge/essa?</p> <p>1. ☐ Sí 2. ☐ No 9. ☐ No contesta (No llegiu)</p> <p><i>Inclou:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> medicaments no prescrits per un/a metge/essa medicaments utilitzats per iniciativa pròpia medicaments consultats a un/a metge/essa per a ser utilitzats sense recepta medicaments a base d'herbes, medicaments homeopàtics o suplementes dietètics (com ara vitamines, minerals o tònic) que són prescrits per un/a metge/essa <p><i>Exclou:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> per a les dones, les píndoles anticonceptives o hormones, ambdues utilitzades únicament per a contracepció infusions d'herbes (si no són considerats medicaments) tots els medicaments o suplementes dietètics prescrits per un/a metge/essa <p>Nota metodològica: tot i que l'enquesta europea no aconsella l'ús d'aquesta pregunta en l'entrevista Proxy, a l'ESCA sí que s'inclouen aquestes dues preguntes en els qüestionaris indirectes d'adults i de menors.</p>	
Consum de medicaments	
Preguntes	MD1 i MD2
Qüestionari	Qüestionari indirecte de menors
<p style="text-align: center;">Consum de medicaments</p> <p style="text-align: center;"><i>Per a tots els infants</i></p> <p>MD1. En els DARRERS 15 dies, ... [NOM] ha pres algun medicament PRESCRIT per un/a metge/essa?</p> <p>1. ☐ Sí 2. ☐ No 9. ☐ No contesta (No llegiu)</p> <p><i>Inclou:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> medicaments prescrits (amb recepta) per un/a metge/essa medicaments que es van prescriure en el passat per un/a metge/essa i, recentment, la persona entrevistada no ha visitat el/la metge/essa per renovar la recepta medicaments a base d'herbes, medicaments homeopàtics o suplementes dietètics (com ara vitamines, minerals o tònic), pin anticonceptives utilitzades per a propòsits diferents a l'anticoncepció, i hormones (que no sigui per contracepció) <p><i>Exclou:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> tots els medicaments no prescrits per un/a metge/essa <p>MD2. En els DARRERS 15 dies, ... [NOM] ha pres algun medicament NO PRESCRIT per cap metge/essa?</p> <p>1. ☐ Sí 2. ☐ No 9. ☐ No contesta (No llegiu)</p> <p><i>Inclou:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> medicaments no prescrits per un/a metge/essa medicaments utilitzats per iniciativa del pare, mare o persona responsable del menor medicaments consultats a un/a metge/essa per a ser utilitzats sense recepta medicaments a base d'herbes, medicaments homeopàtics o suplementes dietètics (com ara vitamines, minerals o tònic) que són prescrits per un/a metge/essa <p><i>Exclou:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> infusions d'herbes (si no són considerats medicaments) tots els medicaments o suplementes dietètics prescrits per un/a metge/essa <p>Nota metodològica: tot i que l'enquesta europea no aconsella l'ús d'aquesta pregunta en l'entrevista Proxy, a l'ESCA sí que s'inclouen aquestes dues preguntes en els qüestionaris indirectes d'adults i de menors.</p>	

3.2 Mòduls complementaris

La primera onada del 2018 inclou un mòdul complementari sobre incontinència urinària.

3.2.1 Incontinència urinària

El qüestionari general d'adults de les onades 16-17 i 18-19 (anys 2018 i 2019) inclouran dues preguntes (IU_1 i IU_2) que serveixen per valorar la gravetat de la incontinència urinària en adults. Aquestes dues preguntes ja havien format part del qüestionari de l'edició de l'ESCA 2006. Pel que fa al qüestionari de menors, la llista de problemes de salut (M30N) inclou dos ítems relacionats amb aquest aspecte, un sobre incontinència diürna/pèrdues d'orina durant el dia, i un altre sobre l'enuresi (pèrdues d'orina durant la nit).

	Incontinència urinària
Preguntes	IU_1 i IU_2
Qüestionari	Qüestionari general d'adults
Onades (anys)	16, 17, 18 i 19 (2018 i 2019)

4 Comentaris a les preguntes dels qüestionaris del segon semestre de 2018 (onada 17)

4.1 Qüestionari bàsic

El segon semestre de 2018, el qüestionari bàsic no es modifica en relació amb el qüestionari del primer semestre de 2018.

4.2 Mòduls complementaris

4.2.1 Incontinència urinària

El segon semestre de 2018, es manté el mòdul d'incontinència urinària que es va incloure a la primera onada de l'any i, a més, s'incorpora el mòdul sencer del projecte Obertament.

4.2.2 Projecte Obertament

Obertament¹ és un projecte que té per missió lluitar contra l'estigma i la discriminació que pateixen les persones amb algun problema de salut mental, fent que esdevinguin protagonistes del canvi. Una de les seves estratègies són les campanyes de comunicació. A través del qüestionari de l'ESCA és possible avaluar l'impacte de les seves campanyes en la població general de Catalunya.

En el qüestionari complementari general d'adults, s'incorporen preguntes sobre la campanya Obertament, amb l'objectiu de saber quantes persones la coneixen i on l'han vist. Tanmateix, a l'onada 7 hi va haver una ampliació dels continguts per permetre avaluar els coneixements, actituds i conductes de la població vers la malaltia mental, així com la discriminació de les persones amb algun problema de salut mental. Les preguntes que es van incloure a l'onada 7 van ser:

- Campanya Obertament (CO1, CO2, CO7-CO11)^{ii,iii}.
- Contacte amb persones amb trastorn mental (CO3 i CO6).
- Actitud cap a la malaltia mental i intenció de conducta (CO4, *Community Attitudes Toward the Mentally Ill* (CAMI)^{iv,v} i la *Reported and Intended Behavior Scale*, RIBS^{vi}).
- Discriminació percebuda (CO5)^{vii,viii}.
- Utilització de mitjans de masses (CO6).

El segon semestre de 2018 (onada 17) es tornen a formular aquestes preguntes, amb alguns canvis com, per exemple, que s'elimina la pregunta CO6 i la CO11 i s'amplia en 4 preguntes l'apartat que mesura la intenció de conducta (RIBS).

Així, les preguntes que s'inclouen en el mòdul complementari de l'onada 17 són:

- Campanya Obertament (CO1, CO2, CO7-CO10).
- Contacte amb persones amb trastorn mental (CO3).
- Actitud cap a la malaltia mental i intenció de conducta (CO4, que consta de dues: CAMI_ *Community Attitudes Toward the Mentally Ill* i la RIBS_ *Reported and Intended Behavior Scale*).
- Discriminació percebuda (CO5).

Un aspecte molt important d'aquest apartat és la **definició** que es fa servir de **malaltia mental**, atès que **per a aquest projecte Obertament** se n'utilitza una que respon a l'acord dels responsables del propi projecte i que s'especifica en aquest apartat.

En el cas que la persona entrevistada preguntí per un problema de salut o trastorn que no aparegués en la llista que faciliten, s'haurà de considerar com NO trastorn de salut mental. Per tant,

SÍ es considera un problema de salut mental, en aquest projecte:

- **Trastorns de l'estat d'ànim:** trastorn depressiu i trastorn distímic.
- **Trastorns d'ansietat:** trastorn d'angoixa (amb i sense agorafòbia), agorafòbia, fòbies específiques, fòbia social, trastorn obsessiu-compulsiu, trastorn per estrès agut o post-traumàtic, trastorn d'ansietat generalitzada i altres trastorns d'ansietat.
- **Esquizofrènia i altres trastorns psicòtics:** esquizofrènia (qualsevol dels tipus), trastorn esquizofreniforme, trastorn esquizoafectiu tipus bipolar o depressiu, trastorn delirant crònic, trastorn psicòtic
- **Trastorns bipolar:** trastorn bipolar i trastorn ciclotímic.
- **Trastorns per dèficit d'atenció i comportament pertorbador d'inici a la infància i/o adolescència:** trastorn per dèficit d'atenció amb hiperactivitat (TDAH), trastorn disocial, trastorn negativista desafiant, trastorn de comportament pertorbador no especificat.
- **Trastorns generalitzats del desenvolupament:** trastorn autista, trastorn de Rett, trastorn desintegratiu infantil, trastorn d'Asperger.
- **Trastorns de la conducta alimentària:** Anorèxia nerviosa, bulímia nerviosa i altres trastorns de la conducta alimentària.

NO es considera un problema de salut mental, en aquest projecte:

- **Demència:** Demència tipus Alzheimer i altres demències.
- **Discapacitats cognitives:** tipus síndrome de Down i altres discapacitats cognitives.
- **Retard mental:** en tots els graus de gravetat.
- **Addiccions i dependències:** Dependència d'alcohol, tabac i altres drogues.

Abans de formular la pregunta, s'ha de llegir què és o què es considera un problema de salut mental, la definició acordada pels responsables del projecte, i que és la següent:

Projecte OBERTAMENT
<i>Per a totes les persones entrevistades</i>
<p>Ara li faré unes preguntes sobre persones que pateixen problemes de salut mental.</p> <p>En aquestes preguntes, <u>es consideren problemes de salut mental</u> trastorns com ara depressió, ansietat, esquizofrènia, trastorn bipolar, fòbies, trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat, autisme o trastorns de l'alimentació com l'anorèxia i la bulímia.</p> <p><u>No es consideren malalties mentals</u> les demències, les malalties degeneratives com l'Alzheimer, o les discapacitats cognitives com el síndrome de Down o el retard mental.</p>

4.2.2.1. Campaña Obertament (CO1, CO2, CO7-CO10)

En el qüestionari general d'adults, s'inclouen 6 preguntes sobre la campanya Obertament, amb l'objectiu de saber quantes persones la coneixen i on l'han vist (Preguntes **CO1 i CO2**, i **CO7 a CO10**).

Es vol diferenciar entre "record espontani" i "reconeixement". Per tant, als ítems CO7, CO8 i CO9 l'entrevistador ha d'evitar mostrar els tríptics i fulletons d'Obertament. Als ítems CO1-CO2, en canvi, l'entrevistador sí que ha de mostrar els tríptics i imatges de la campanya Obertament. La pregunta CO2 és multiresposta.

L'entrevistador **NO ha de llegir els ítems de les preguntes CO8-CO9**. L'enquestador pot assenyalar la resposta que més s'acosti a la resposta donada per l'entrevistat o anotar literalment el que diu la persona entrevistada.

S'aprofita aquesta ocasió per difondre algun material, per la qual cosa, en el moment de l'entrevista es facilitarà a la persona entrevistada els flyers que faciliten els responsables del projecte.

Les preguntes CO1 i CO2 (campanya Obertament, pròpiament dita) estan a les onades 6, 7, 9, 11, 13, 15 i 17. La resta de preguntes del mòdul complementari (CO3 a CO10) formen part només de l'onada 7 (segon semestre de 2013) i de l'onada 17 (segon semestre de 2018).

	Campaña OBERTAMENT
Pregunta	CO1 i CO2, i CO7 a CO10
Qüestionari	Qüestionari general d'adults
Onada	Qüestionari complementari de l'onada 7 i 17

4.2.2.2. Contacte amb persones amb trastorn mental (CO3)

La pregunta del contacte amb persones amb problemes de salut mental (CO3) ha de ser contestada per totes les persones entrevistades. Explora la proximitat familiar i d'amistat de la persona entrevistada amb altres persones amb problemes de salut mental. La resposta no tindrà en compte la persona entrevistada, és a dir, no es pot referir a ella mateixa i, a més, la resposta pot ser múltiple.

Contacte amb persones amb trastorn mental	
Pregunta	CO3
Qüestionari	Qüestionari general d'adults
Onada	Qüestionari complementari de l'onada 7 i 17

4.2.2.3. Actitud cap a la malaltia mental i intenció de conducta (CO4)

La pregunta CO4 consta de dues mesures:

- Actitud cap a la malaltia mental, a través de la CAMI (Community Attitudes Toward the Mentally Ill).
- Intenció de conducta, mitjançant la RIBS (Reported and Intended Behavior Scale).

La pregunta sobre les actituds cap a la malaltia mental (CO4_1 a CO4_26) i la intenció de conducta de la persona entrevistada (CO4_27 a CO4_30) valora cadascun dels seus ítems en una escala likert de 5 categories que va de "totalment en desacord" a "totalment d'acord". Els 4 nou ítems (CO4_31 a CO4_34) es valoren en una escala sí/no.

La definició de trastorn mental és la mateixa per a tot el mòdul.

Abans d'iniciar la lectura dels ítems, s'ha de llegir una petita presentació on s'informa a la persona entrevistada que es tractaran aspectes socialment sensibles i que ha de respondre amb sinceritat i sense pensar massa en la resposta:

Actitud davant la malaltia mental	
A continuació li llegiré unes afirmacions que expressen opinions sobre les malalties mentals i les persones que les pateixen. Algunes de les afirmacions tracten aspectes socialment sensibles. No hi ha respostes correctes ni incorrectes. És important que contesti atenent a la primera reacció que tingui.	

Actitud davant la malaltia mental i intenció de conducta (CAMI i RIBS I)	
Pregunta	CO4 (CO4_1 a CO4_30)
Qüestionari	Qüestionari general d'adults
Onada	Qüestionari complementari de l'onada 7 i 17

Intenció de conducta (RIBS II)	
Pregunta	CO4 (CO4_31 a CO4_34)
Qüestionari	Qüestionari general d'adults
Onada	Qüestionari complementari de l'onada 7 i 17

4.2.2.4. Discriminació percebuda (CO5)

Pregunta amb 8 ítems de resposta sobre discriminació autopercebuda (CO5)^{ix}. L'ítem 4 (S'ha sentit discriminat/da a causa del seu aspecte) es refereix a l'aparença física, manera de vestir o arreglar-se: presència de tatuatges, pírcings, etc., però també pot anar en l'altre sentit, una persona que va molt arreglada per qüestions laborals, per exemple, pot sentir-se discriminada al seu barri si no és un estil habitual, per exemple.

	Discriminació percebuda
Pregunta	CO5
Qüestionari	Qüestionari general d'adults
Onada	Qüestionari complementari de l'onada 7 i 17

ⁱ Obertament. Per la salut mental, dóna la cara. <https://obertament.org/ca>.

ⁱⁱ Corrigan PW, Shapiro JR. Measuring the Impact of programs that Challenge the Public Stigma of Mental Illness. *Clin Psychol Rev.* 2010;30(8):907-22.

ⁱⁱⁱ Evans-Lacko S, London J, Little K, Henderson C, Thornicroft G. Evaluation of a brief anti-stigma campaign in Cambridge: do short terms campaign works?. *BMC Public Health*, 10:339.

^{iv} Taylor, S.M., Dear, M.J. (1981). Scaling community attitudes toward the mentally ill. *Schizophrenia. Bulletin* 1981; 7:225-240.

^v Mehta N, Kassam A, Leese M, Butler G, Thornicroft G. Public attitudes towards people with mental illness in England and Scotland, 1994–2003. *The British Journal of Psychiatry.* 2009;194 (3): 278-84.

^{vi} Evans-Lacko S, Rose D, Little K, Flach C, Rhydderch D, Henderson C, Thornicroft G. Development and psychometric properties of the reported and intended behaviour scale (RIBS): a stigma-related behaviour measure. *Epidemiol Psychiatr Sci.* 2011;20(3):263-71.

^{vii} Janssen I, Hanssen M, Bak M, Bijl RV, de Graaf R, Vollebergh W et al. Discrimination and delusional ideation. *J Br J Psychiatry.* 2003;182:71-6.

^{viii} Bellón JA, Moreno-Küstner B, Torres-González F, Montón-Franco C, GildeGómez-Barragán MJ, Sánchez-Celaya M, et al. Predicting the onset and maintenance of episodes of depression in primary health care. The PREDICT-Spain study. *Methodology. BMC Public Health.* 2008; 8: 256.

^{ix} Janssen I et al. (2003) Discrimination and ideation. *BJP*, 182, 71-76. Versió espanyola validada a: Bellón JA, et al (2008) Predicting the onset and maintenance of episodes of depression in primary health care. The PREDICT-Spain study. *Methodology. BMC Public Health*; 8:256.